

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E

15 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți Andrei Formusatii și avocatul Vasile Ceban în numele inculpatei, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2019, în cauza penală în privința lui

*Conoval Eugenia XXXXX, născută XXXXX,
domiciliată în XXXXX.*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 23.12.2015 până la 24.05.2017;

Instanța de apel de la 13.06.2017 până la 27.03.2019;

Instanța de recurs de la 30.05.2019 până la 15.10.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătorei Soroca, sediul Florești din 24 mai 2017, Eugenia Conoval a fost achitată de sub învinuirea de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 207, 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta acesteia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor imputate.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Eugenia Conoval a fost achitată de sub învinuirea formulată în rechizitoriu în aceea, că la începutul lui iulie 2013, acționând în comun acord cu Lilia Budurin și Petru Dragan, care aflându-se în sat. Ciutulești, r-nul Florești și cunoscând despre intenția minorei Nicoleta Rotari, născută la 25 decembrie 1992 de a pleca la muncă în Federația Rusă și despre faptul, că ea nu va fi însoțită de un reprezentant legal și nu dispune de declarația unuia din aceștia privind numirea unui însoțitor la ieșirea din Republica Moldova, urmărind realizarea intenției de scoatere ilegală din țară a copilului cu scopul angajării la muncă, au convins-o pe bunica acesteia Irina Rotari, care în lipsa părinților aflați peste hotarele țării o supraveghea pe minoră, să semneze declarația din numele părinților copilului ce permitea scoaterea ei din țară.

Ulterior, la începutul lui iulie 2013 Lilia Budurin, aflându-se în sat. Ciutulești, Florești, i-a făcut cunoștință minorei Nicoleta Rotari și bunicii ei, Irina Rotari cu Petru Dragan, care continuând acțiunile infracționale de scoatere ilegală a copilului minor din țară, a asigurat-o pe Irina Rotari, că în Federația Rusă, minora v-a munci în condiții decente și va fi bine remunerată, întărindu-i convingerea, de a-i permite nepoatei minore să iasă din Republica Moldova.

Totodată, în cadrul aceleiași întâlniri, Petru Dragan continuând acțiunile infracționale, i-a comunicat bunicii Irina Rotari, că pentru ca minora să poată ieși din R. Moldova, este necesar să se deplaseze la un notar din or. Florești, pentru a semna declarația, prin care-și dă acordul ca minora să iasă din R. Moldova fiind însoțită de Lilia Budurin.

Drept urmare, la 11.07.2013 Petru Dragan împreună cu Lilia Budurin, urmărind realizarea scopului infracțional, au transportat-o pe Nicoleta Rotari și pe bunica ei la biroul notarului public Eugenia Conoval din XXXXX, ce acționa de comun acord cu Petru Dragan, unde acesta i-a comunicat notarului public Eugenia Conoval, despre intenția minorei de a pleca în F. Rusă și despre lipsa în R. Moldova a părinților ei, care ar fi în drept de a desemna un însoțitor pentru ieșirea copilului din R. Moldova, după care Petru Dragan acționând de comun acord cu Lilia Budurin, au convenit cu notarul public Eugenia Conoval de a întocmi o declarație în acest sens din numele părinților copilului, în care să fie inclusă în calitate de mamă a respectivului copil, bunica acesteia.

În continuare, la aceeași dată de 11.07.2013 notarul public Eugenia Conoval, fiind persoană publică și aflându-se în biroul său notarial din XXXXX, cunoscând despre faptul, că părinții minorei sunt peste hotarele RM și despre adevăratul grad de rudenie a Inei Rotari - bunica minorei, acționând în calitate de complice a înlăturat obstacolele la comiterea infracțiunii prin faptul, că acționând contrar prevederilor art. 42 alin. (1) al Legii nr. 1453-XV din 08.11.2002 Cu privire la notariat, potrivit căror: la îndeplinirea actului notarial se stabilește identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial, având obligația, conform art. 19 lit. b) al acestei Legi să acorde persoanelor fizice și juridice asistență în exercitarea drepturilor și în ocrotirea intereselor lor legitime, să explice persoanelor menționate conținutul actului notarial, precum și drepturile și obligațiile lor, să-i avertizeze despre consecințele actelor notariale îndeplinite, contrar dispozițiilor art. 50 alin. (2) al Legii menționate, potrivit căror: persoanele care desfășoară activitatea notarială au obligația de a explica părților sensul și importanța proiectului actului juridic și de a verifica conformitatea conținutului lui cu intențiile reale ale părților și dacă nu este în contradicție cu legislația, a întocmit declarația cu nr. 5813 în care fals a indicat, Irina Rotari care în

realitate este bunica minorei, ar fi mama acestei care-i permite ieșirea din R. Moldova fiind însoțită de Lilia Burudin.

În aceeași zi, 11.07.2013, Petru Dragan continuându-și acțiunile infracționale, a achitat din cont propriu, suma necesară pentru perfectarea declarației notariale menționate, precum și pentru procurarea îmbrăcăminte și produselor alimentare pentru minora Nicoleta Rotari îmbarcând-o împreună cu Lilia Budurin în automobilul cu n/î XXXXX și transportând-o împreună cu alte persoane până la frontiera moldo-ucraineană.

În continuarea acțiunilor infracționale, la aceeași dată, Lilia Budurin a scos-o ilegal din țară pe Nicoleta Rotari, însoțind-o și prezentând la punctele de trecere și control al frontierei moldo-ucrainești declarația nr. 5813 legalizată de notarul Eugenia Conoval, în care era fals indicat că Irina Rotari, care în realitate este bunica minorei ar fi mama acesteia ce-i permite ieșirea din R.Moldova.

În cele din urmă copilul Nicoleta Rotari, fiind însoțită de către Lilia Budurin a fost transportată de către Petru Dragan în localitatea Cârlova, raionul Novousmansk, regiunea Voronej din F. Rusă, unde benevol a efectuat lucrări agricole, fără a fi exploatată prin muncă forțată.

Astfel, aflându-se fără supravegherea părinților ce nu cunoșteau locul aflării copilului minorei și nu puteau să-și exercite drepturile prevăzute de art. 60 Codul familiei, iar Lilia Budurin desemnată prin declarația falsă nr. 5813 întocmită și legalizată de către notarul public Eugenia Conoval drept însoțitorul ei pe perioada călătoriei, ne asigurându-i supravegherea suficientă, minorei în circumstanțe nestabilite i-au fost cauzate leziuni corporale grave, ce au dus la decesul ei, acțiuni încadrate de către acuzare conform prevederilor art. 42 alin. (5), 207 Cod penal cu calificativele complicitate la scoaterea ilegală a copilului din țară în baza unor acte false în scopuri altele decât cele indicate la art. 206 Cod penal.

Prin aceeași sentință, s-a dispus achitarea ei și pentru că la începutul lui iulie 2013, acționând de comun acord cu Lilia Budurin și Petru Dragan, care aflându-se în sat. Ciutulești, Florești și cunoscând despre intenția minorei de a pleca la muncă în F.Rusă și despre faptul că ea nu va fi însoțită de un reprezentant legal și nu dispune de declarația unuia dintre aceștia privind numirea unui însoțitor la ieșirea din R.Moldova, urmărind realizarea intenției de scoatere ilegală din țară a copilului cu scopul angajării la muncă, au convins-o pe bunica minorei Irina Rotari, ce o supraveghea în lipsa părinților aflați peste hotarele țării, să semneze declarația din numele acestora ce permitea scoaterea ei din țară.

După care la începutul lui iulie 2013, Lilia Budurin aflându-se în sat. Ciutulești, Florești, i-a făcut cunoștință minorei și bunicii ei cu Petru Dragan care continuând

acțiunile infracționale de scoatere ilegală a copilului minor din țară, a asigurat-o pe Irina Rotari, că în F.Rusă, minora v-a munci în condiții decente și va fi bine remunerată, întărindu-i convingerea, de a-i permite nepoatei minore să iasă din R.Moldova.

Totodată, în cadrul aceleiași întâlniri, Petru Dragan continuând acțiunile infracționale, i-a comunicat Irinei Rotari că pentru ca minora Nicoleta Rotari să poată ieși din R.Moldova, este necesar să se deplaseze la un notar din or. Florești, pentru a semna declarația, prin care-și dă acordul ca minora să iasă din R.Moldova fiind însoțită de Lilia Budurin.

Ulterior, la 11.07.2013 Petru Dragan împreună cu Lilia Budurin, urmărind realizarea scopului infracțional, au transportat-o pe Nicoleta Rotari și pe bunica ei la biroul notarului public Eugenia Conoval, amplasat în XXXXX, care acționa de comun acord cu Petru Dragan.

În aceste circumstanțe, Petru Dragan i-a comunicat notarului public Eugenia Conoval, despre intenția copilului Nicoleta Rotari de a pleca în F.Rusă și despre lipsa în R.Moldova a părinților ei, care ar fi în drept de a desemna un însoțitor pentru ieșirea ei din R.Moldova, după care Petru Dragan acționând de comun acord cu Lilia Budurin, a convenit cu notarul public Eugenia Conoval de a întocmi o declarație în acest sens din numele părinților minorei Nicoleta Rotari în care să fie inclusă în calitate de mamă a respectivului copil, bunica acesteia - Irina Rotari.

În continuare, la aceeași dată, notarul public Eugenia Conoval, care fiind persoană publică, aflându-se în biroul său notarial din XXXXX, folosind situația de serviciu în interes material, exprimat în costul serviciilor notariale în valoare de 99 lei MDL, încălcând drepturile părinților copilului Nicoleta Rotari, prevăzute de art. 60, 61 Codul Familiei, cunoscând despre faptul, că părinții ei se află peste hotarele țării și despre adevăratul grad de rudenie a Irinei Rotari - bunica minorei, contrar prevederilor art. 42 alin. (1) al Legii nr. 1453-XV din 08.11.2002 Cu privire la notariat, potrivit căror: la îndeplinirea actului notarial se stabilește identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial, având obligația, conform art. 19 lit. b) al acestei Legi să acorde persoanelor fizice și juridice asistență în exercitarea drepturilor și în ocrotirea intereselor lor legitime, să explice persoanelor menționate conținutul actului notarial, precum și drepturile și obligațiile lor, să-i avertizeze despre consecințele actelor notariale îndeplinite, contrar dispozițiilor art. 50 alin. (2) al Legii menționate, conform căror: persoanele care desfășoară activitatea notarială are obligația de a explica părților sensul și importanța proiectului actului juridic și de a verifica conformitatea conținutului lui cu intențiile reale ale părților și dacă nu este în contradicție cu legislația, a întocmit declarația cu nr. 5813 în care fals a indicat, că Irina

Rotari care în realitate este bunica minorei, i-ar fi mamă și i-ar permite ieșirea din R.Moldova fiind însoțită de Lilia Budurin.

În aceeași zi, 11.07.2013, Petru Dragan continuând acțiunile infracționale, a achitat din cont propriu, suma necesară pentru perfectarea declarației notariale menționate, precum și pentru procurarea îmbrăcăminte și produselor alimentare pentru minora Nicoleta Rotari, imbarcând-o pe ea și pe Lilia Budurin acesteia în automobilul cu n/î XXXXX și au fost transportate împreună cu alte persoane până la frontiera moldo-ucraineană.

Tot la 11.07.2013, Lilia Budurin continuând acțiunile infracționale, a scos-o ilegal din țară pe Nicoleta Rotari, însoțind-o și prezentând la punctele de trecere și control al frontierei moldo-ucrainești declarația nr. 5813 legalizată de notarul Eugenia Conoval, în care era fals indicat că Irina Rotari, care în realitate este bunica acesteia, i-ar fi mama și-i permite ieșirea din R.Moldova.

În continuare, Nicoleta Rotari fiind însoțită de către Lilia Budurin a fost transportată de către Petru Dragan în localitatea Crîlovca, r-nul Novousmansk, reg. Voronej din F.Rusă, unde benevol a efectuat lucrări agricole, fără a fi exploatată prin muncă forțată.

Totodată, aflându-se fără supravegherea părinților ce nu cunoșteau locul aflării copilului minor și nu puteau să-și exercite drepturile prevăzute de art. 60 Codul familie, iar Lilia Budurin desemnată, prin declarația falsă nr. 5813 întocmită și legalizată de către notarul public Eugenia Conoval, fiindu-i însoțitor pe perioada călătoriei, nu i-a asigurat supravegherea suficientă, cărei în circumstanțe nestabilite i-au fost cauzate leziuni corporale grave, ce au dus la decesul ei, acțiuni încadrate de către acuzare la art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal cu calificativele folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes material, care a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor fizice, soldate cu urmări grave.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea sentinței cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei soluții noi privind condamnarea Eugeniei Conoval de cele imputate prin rechizitoriu, și anume art. 42 alin. (5), 207 și 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită prin prisma art. 84 alin. (1) Cod penal, pedeapsă pentru concurs de infracțiuni pe un termen de cinci ani, cu suspendarea condiționată a executării ei în temeiul art. 90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de cinci ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități legate de activitatea notarială pe un termen de cinci ani.

În motivarea cererii de apel, procurorul a menționat că, instanța de fond a acordat o apreciere neobiectivă probatoriului administrat de acuzare, ceea ce a dus la

constatarea greșită a aspectelor faptice a cauzei, soluția de achitare bazându-se în exclusivitate pe declarațiile inculpatei de nerecunoaștere a vinovăției și a celor doi martori ce activează în cadrul biroului ei notarial, fără a ține cont de declarațiile părții vătămate cât și celelalte probe care coroborează între ele.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2019, apelul declarat de către procuror a fost admis, casată sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri după cum urmează:

În corespundere cu art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, Eugenia Conoval se liberează de răspundere penală pe art. 42 alin. (5), 207 și 327 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 332 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În motivarea deciziei instanța de apel a constatat că, instanța de fond a pronunțat neargumentat o sentință de achitare, or, instanța de apel a conchis ca dovedită comiterea de către inculpată a faptelor penale ce se încadrează la art. 42 alin. (5), 207 și 327 alin. (1) Cod penal. Ajungând la această concluzie, instanța de apel a menționat că, în cadrul audierilor de la faza urmăririi penale, în instanța de fond și cea de apel, inculpata nu a recunoscut faptele imputate ca infracțiune, insistând la aplicarea corectă cazului din speță a prevederilor art. 68 din Legea cu privire la notariat, autentificând prin aplicarea girului de model special semnătura Irinei Rotari și nu caracterul veridic a datelor incluse în declarația nr. 5813, respingând pretinsa înțelegere cu Petru Dragan și Lilia Budurin pe care de altfel nici nu o văzu-se, a menționat, că potrivit înscrisurilor din Registrul de evidență, la 11.07.2013 la biroul notarial din XXXXX, s-a adresat Petru Dragan în vederea perfectării unei procuri pe automobilul de model „VAZ 2912”, cu n/î XXXXX, fiind așteptat în holul biroului de către Irina Rotari și Nicoleta Rotari, identitatea căror a fost constatată de către operatorul Mihaela Tozlovan, cărei Irina Rotari i-a comunicat, că fiind mama minorei Nicoleta Rotari, urmează să-și expună acordul pentru ieșirea ei din țară pentru a munci în străinătate, fiind pregătit în acest sens actul solicitat cu care ea venise la notar, confirmându-i gradul de rudenie cu minora de tip mama-fiică, precum și intenția de a-i permite ieșirea în străinătate, fapt pentru care explicându-i, că are nevoie de declarație prin care se legalizează acordul la ieșirea minorei din RM, pentru că potrivit legislației în vigoare la ieșirea și intrarea minorilor în țară, este necesară declarația unui reprezentant legal, semnătura căruia se legalizează de notar, prin procura abordându-se anumite împuterniciri, drept urmare a identificării Irinei Rotari în baza buletinului de identitate și înscriindu-i datele în registrul actelor notariale sub nr. 5813 din 11.07.2013, a perfectat declarația, conținutul cărei i-a adus la cunoștință aplicând girul notarului, după achitarea serviciilor notariale în sumă de 100 lei, astfel încât

deosebirea dintre actul juridic și cel autentic manifestându-se prin legalizarea semnăturii cu aplicarea girului notarului, aprobat prin ordinal Ministerului Justiției cu privire la aprobarea girurilor de autentificare a certificatelor notariale, prin aplicarea lui expunându-și acțiunile îndeplinite de notar, manifestate în cazul din speță prin legalizarea semnăturii Irinei Rotari ca urmare a verificării numelui și prenumelui conform buletinului de identitate, și nicidecum în conformitate cu prevederile art. 50 a Legii menționate ce se referă la autentificarea actului juridic, serviciul vamal fiind obligat să verifice actele de identitate a persoanelor ce însoțesc minorii la trecerea peste frontiera de stat, fapt expres prevăzut și în legea de intrare și ieșire din țară a minorilor, ce în toate cazurile presupune o reprezentare, legiuitorul acordând posibilitatea legalizării semnăturii solicitantului, fără verificarea dacă persoana care se prezintă este părintele copilului, urmând doar să constate starea psihică a persoanei (f.d. 102-111, vol. 5).

Astfel, instanța de apel a conchis că, faptele cu caracter penal comise de către inculpată, și-au găsit deplină confirmare prin probele administrate la faza urmăririi penale, ce au servit obiect de cercetare judecătorească în instanța de fond doar că au primit o apreciere neobiectivă în raport cu prevederile art. art. 100-101 Cod de procedură penală, motiv pentru care instanța le-a reapreciat, plasându-le la baza prezentei decizii, or din declarațiile Elena Rotari, mama minorei Nicoleta Rotari se confirmă că pe perioada aflării cu soțul la muncă în străinătate, copiii lor minori Ion și Nicoleta se aflau sub supravegherea bunicii Irina Rotari, decedată la moment, care însă până la deces i-a comunicat că împreună cu Petru Dragan a mers la notarul public Eugenia Conoval și fără a o întreba dacă este sau nu mama minorei, în baza buletinului de identitate, i-a eliberat un act denumit „declarație”, conținutul căreia nu i-a fost adus la cunoștință, ea doar semnându-l, în baza căruia minora a părăsit teritoriul RM, pentru serviciile notariale achitând Petru Dragan, tot el, pentru acordul dat, oferindu-i suma de 400 lei, pe perioada aflării sale în Federația Rusă, săptămânal discuta telefonic cu fiica sa, necunoscând despre plecarea ei la muncă peste hotarele țării, despre decesul ei aflând la 15.09.2013 de la Lilia Budurin, care inițial i-a comunicat, că fiica sa este internată în stare gravă la spitalul din reg. Voronej, F.Rusă, după care în scurt timp, tot ea, i-a zis că de fapt, Nicoleta a decedat, pe corpul ei neînsuflețit depistându-se mai multe echimoze, buza fiindu-i mușcată, suspectându-i maltratarea și posibila violare, însă cerându-i explicații notarului Eugenia Conoval în baza căror documente a întocmit declarația pe numele fiicei minore, aceasta i-a comunicat, că în atribuțiile ei nu intră verificarea identității persoanei care solicită documentul notarial, ci doar legalizarea semnăturii persoanei de pe actul notarial, considerând însă, că ea a

fost în înțelegere cu persoana de etnie romă Petru Dragan, care i-a propus Nicoletei să plece la muncă în F. Rusă (f.d. 54-58, vol. 5).

Declarații similare în acest sens au fost formulate și de către Vladimir Rotari, tatăl minorei, ce suplimentar a precizat, că deși nu are careva pretenții la Eugenia Conoval, totuși, ea în calitate de notar public urma să verifice identitatea bunicii minorei înainte de perfectare a actelor (f.d. 59-60, vol. 5).

Despre propunerea lui Petru Dragan și Lilia Budurin din vara anului 2013 de a o lua pe soră-sa Nicoleta la muncă în Rusia, a comunicat și Ion Rotari, ea dorindu-și mult acest fapt și rugându-l să nu comunice părinților despre plecarea sa, după care peste câteva zile cei doi au luat-o pe soră și bunica și cu automobilul s-au deplasat la Florești, necunoscând celelalte detalii (f.d. 61, vol. 5).

Despre ieșirea din țară a Nicoletei Rotari și plecarea în 2013 la muncă în F.Rusă împreună cu alte persoane, a comunicat Alexandru Șliușchin, care la frontiera de stat Râbnița spre Ucraina, ca urmare a verificării actelor, i-a stat cunoscut faptul însoțirii ei de către soția sa Lilia Budurin, în baza declarației întocmită în acest sens, ce i-a fost prezentată de către Petru Dragan, presupunând că părinții minorei cunoșteau, că ea este la muncă în F.Rusă (f.d. 62-64, vol. 5).

De asemenea, vinovăția inculpatei a fost demonstrată și din declarațiile martorilor Cristina Rotari (f d. 83, vol. 5), Petru Dragan (f. d. 89-91, vol. 5), Mihaela Tozlovan, Natalia Parascarencu (f d. 123-127; 118-122 vol. 5).

În contextul declarațiilor nominalizate mai sus, instanța de apel a menționat că deși instanța de fond în conținutul sentinței de achitare a făcut referire la un șir de probe scrise, cercetate în fond și suplimentar în apel, ce sunt pe măsură să confirme faptele imputate Eugeniei Conoval, însă li-a acordat acestor insuficientă apreciere în raport cu cadrul legal național, fapt ce a determinat constatarea greșită a aspectelor importante pentru justa soluționare a speței.

Respectiv, în susținerea concluziei referitor la prezența în cauză a suficientelor probe ce denotă caracterul infracțional a faptelor comise de inculpată, instanța de apel a nominalizat probele care dovedesc cu certitudine acest fapt, și anume, răspunsul 34/33 5318 din 13.05.2014 parvenit de la IGP (f.d. 165-169), informația prezentată de către Poliția de Frontieră (f.d. 239, 241 vol.I, f.d. 80, 86, vol.III), procesul-verbal din 26.04.2014 examinarea descifrărilor convorbirilor telefonice ridicate la 25.04.2014 (f.d. 161-162, vol.I), procesul-verbal din 25.04.2014 de examinarea a web site-ului oficial „mail.ru” la adresa electronică „cprflorești@mail.ru” (f.d. 163), procesul-verbal de reidicare și examinare din 02.04.2014 (f.d. 174-176, vol. I), procesul-verbal din 22.01.2015 (f.d. 74-76 vol.III), procesele-verbale de confruntare (f.d. 206-207 vol. III, f.d. 77-82 vol.IV).

Astfel, instanța de apel apreciind cumulul de probe administrate în prezenta cauză, care au fost supuse unei cercetări suplimentare în instanța de apel, a conchis că acestea denotă cu certitudine vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzută la art. 42 alin. (5), 207 Cod penal, cu calificativele complicitate la scoaterea ilegală a copilului din țară în baza unor acte false în scopuri altele decât cele indicate la art. 206 Cod penal, săvârșită în următoarele circumstanțe:

La începutul lui iulie 2013, Eugenia Conoval acționând în comun acord cu Lilia Budurin și Petru Dragan, care aflându-se în sat. Ciutulești, r-nul Florești și cunoscând despre intenția minorei Nicoleta Rotari, născută la 25 decembrie 1992, de a pleca la muncă în Federația Rusă și despre faptul, că ea nu va fi însoțită de un reprezentant legal și nu dispune de declarația unuia din aceștia privind numirea unui însoțitor la ieșirea din Republica Moldova, urmărind realizarea intenției de scoatere ilegală din țară a copilului cu scopul angajării la muncă, au convins-o pe bunica acesteia Irina Rotari, care în lipsa părinților aflați peste hotarele țării o supraveghea pe minoră, să semneze declarația din numele părinților copilului ce permitea scoaterea ei din țară.

Ulterior, la începutul lui iulie 2013 Lilia Budurin, aflându-se în sat. Ciutulești, Florești, i-a făcut cunoștință minorei Nicoleta Rotari și bunicii ei Irina Rotari cu Petru Dragan, care continuând acțiunile infracționale de scoatere ilegală a copilului minor din țară, a asigurat-o pe Irina Rotari, că în Federația Rusă, minora v-a munci în condiții decente și va fi bine remunerată, întărindu-i convingerea, de a-i permite nepoatei minore să iasă din Republica Moldova.

Totodată, în cadrul aceleiași întâlniri, Petru Dragan continuând acțiunile infracționale, i-a comunicat bunicii Irina Rotari, că pentru ca minora să poată ieși din R. Moldova, este necesar să se deplaseze la un notar din or. Florești, pentru a semna declarația, prin care-și dă acordul ca minora să iasă din R. Moldova fiind însoțită de Lilia Budurin.

Drept urmare, la 11.07.2013, Petru Dragan împreună cu Lilia Budurin, urmărind realizarea scopului infracțional, au transportat-o pe Nicoleta Rotari și pe bunica ei la biroul notarului public Eugenia Conoval din XXXXX, ce acționa de comun acord cu Petru Dragan, unde acesta i-a comunicat notarului public Eugenia Conoval, despre intenția minorului de a pleca în F. Rusă și despre lipsa în R. Moldova a părinților ei, care ar fi în drept de a desemna un însoțitor pentru ieșirea copilului din R. Moldova, după care Petru Dragan acționând de comun acord cu Lilia Budurin, au convenit cu notarul public Eugenia Conoval de a întocmi o declarație în acest sens în numele părinților copilului, în care să fie inclusă în calitate de mamă a respectivului copil, bunica acesteia.

În continuare, la aceeași dată de 11.07.2013 notarul public Eugenia Conoval, fiind persoană publică și aflându-se în biroul său notarial din XXXXX, cunoscând despre faptul, că părinții minorei sunt peste hotarele RM și despre adevăratul grad de rudenie al Inei Rotari- bunica minorei, acționând în calitate de complice a înlăturat obstacolele la comiterea infracțiunii prin faptul, că acționând contrar prevederilor art. 42 alin. (1) al Legii nr. 1453-XV din 08.11.2002 Cu privire la notariat, potrivit căror: la îndeplinirea actului notarial se stabilește identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial, având obligația, conform art. 19 lit. b) a acestei Legi să acorde persoanelor fizice și juridice asistență în exercitarea drepturilor și în ocrotirea intereselor lor legitime, să explice persoanelor menționate conținutul actului notarial, precum și drepturile și obligațiile lor, să-i avertizeze despre consecințele actelor notariale îndeplinite, contrar dispozițiilor art. 50 alin. (2) al Legii menționate, potrivit căror: persoanele care desfășoară activitatea notarială au obligația de a explica părților sensul și importanța proiectului actului juridic și de a verifica conformitatea conținutului lui cu intențiile reale ale părților și dacă nu este în contradicție cu legislația, a întocmit declarația cu nr. 5813 în care fals a indicat, Irina Rotari care în realitate este bunica minorei, ar fi mama acestei care-i permite ieșirea din R. Moldova fiind însoțită de Lilia Burudin.

În aceeași zi de 11.07.2013, Petru Dragan continuându-și acțiunile infracționale, a achitat din cont propriu, suma necesară pentru perfectarea declarației notariale menționate, precum și pentru procurarea îmbrăcăminte și produselor alimentare pentru minora Nicoleta Rotari îmbarcând-o împreună cu Lilia Budurin în automobilul cu n/î XXXXX și transportând-o împreună cu alte persoane până la frontiera moldo-ucraineană.

În continuarea acțiunilor infracționale, la aceeași dată, 11.07.2013, Lilia Budurin a scos-o ilegal din țară pe Nicoleta Rotari, însoțind-o și prezentând la punctele de trecere și control al frontierei moldo-ucrainești declarația nr. 5813 legalizată de notarul Eugenia Conoval, în care era fals indicat, că Irina Rotari, care în realitate este bunica minorei ar fi mama acesteia ce-i permite ieșirea din R.Moldova.

În cele din urmă copilul Nicoleta Rotari, fiind însoțită de către Lilia Budurin a fost transportată de către Petru Dragan în localitatea Cârlova, raionul Novousmansk, regiunea Voronej din F. Rusă, unde benevol a efectuat lucrări agricole, fără a fi exploatată prin muncă forțată.

Astfel, aflându-se fără supravegherea părinților ce nu cunoșteau locul aflării copilului minor și nu puteau să-și exercite drepturile prevăzute de art. 60 Codul familiei, iar Lilia Budurin desemnată prin declarația falsă nr. 5813 întocmită și legalizată de către notarul public Eugenia Conoval drept însoțitorul ei pe perioada

călătoriei, neasigurându-i supravegherea suficientă minorei în circumstanțe nestabilite i-au fost cauzate leziuni corporale grave, ce au dus la decesul ei, acțiuni încadrate la art. 42 alin. (5), 207 Cod penal cu calificativele complicitate la scoaterea ilegală a copilului din țară în baza unor acte false în scopuri altele decât cele indicate la art. 206 Cod penal.

Tot, inculpata Eugenia Conoval se face vinovată că la începutul lui iulie 2013, acționând de comun acord cu Lilia Budurin și Petru Dragan, care aflându-se în sat. Ciutulești, Florești și cunoscând despre intenția minorei de a pleca la muncă în F.Rusă și despre faptul, că ea nu va fi însoțită de un reprezentant legal și nu dispune de declarația unuia din aceștia privind numirea unui însoțitor la ieșirea din R.Moldova, urmărind realizarea intenției de scoatere ilegală din țară a copilului cu scopul angajării la muncă, au convins-o pe bunica minorei Irina Rotari, ce o supraveghea în lipsa părinților aflați peste hotarele țării, să semneze declarația din numele acestora ce permitea scoaterea ei din țară.

După care la începutul lui iulie 2013, Lilia Budurin aflându-se în sat. Ciutulești, Florești, i-a făcut cunoștință minorei și bunicii ei cu Petru Dragan care continuând acțiunile infracționale de scoatere ilegală a copilului minor din țară, a asigurat-o pe Irina Rotari, că în F.Rusă, minora va munci în condiții decente și va fi bine remunerată, întărindu-i convingerea, de a-i permite nepoatei minore să iasă din R.Moldova.

Totodată, în cadrul aceleiași întâlniri, Petru Dragan continuând acțiunile infracționale, i-a comunicat Irinei Rotari, că pentru ca minora Nicoleta Rotari să poată ieși din R.Moldova, este necesar să se deplaseze la un notar din or. Florești, pentru a semna declarația, prin care-și dă acordul ca minora să iasă din R.Moldova fiind însoțită de Lilia Budurin.

Ulterior, la 11.07.2013, Petru Dragan împreună cu Lilia Budurin, urmărind realizarea scopului infracțional, au transportat-o pe Nicoleta Rotari și pe bunica ei la biroul notarului public Eugenia Conoval, amplasat în XXXXX, care acționa de comun acord cu Petru Dragan.

În aceste circumstanțe, Petru Dragan i-a comunicat notarului public Eugenia Conoval, despre intenția copilului Nicoleta Rotari de a pleca în F.Rusă și despre lipsa în R.Moldova a părinților ei, care ar fi în drept de a desemna un însoțitor pentru ieșirea ei din R.Moldova, după care Petru Dragan acționând de comun acord cu Lilia Budurin, a convenit cu notarul public Eugenia Conoval de a întocmi o declarație în acest sens din numele părinților minorei Nicoleta Rotari în care să fie inclusă în calitate de mamă a respectivului copil, bunica acesteia - Irina Rotari.

În continuare, la aceeași dată, 11.07.2013, notarul public Eugenia Conoval, care fiind persoană publică, aflându-se în biroul său notarial din XXXXX, folosind situația

de serviciu în interes material, exprimat în costul serviciilor notariale în valoare de 99 lei MDL, încălcând drepturile părinților copilului Nicoleta Rotari, prevăzute de art. 60, 61 Codul Familiei, cunoscând despre faptul, că părinții ei se află peste hotarele țării și despre adevăratul grad de rudenie a Irinei Rotari - bunica minorei, contrar prevederilor art. 42 alin. (1) al Legii nr. 1453-XV din 08.11.2002 Cu privire la notariat, potrivit căror: la îndeplinirea actului notarial se stabilește identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial, având obligația, conform art. 19 lit. b) al acestei Legi să acorde persoanelor fizice și juridice asistență în exercitarea drepturilor și în ocrotirea intereselor lor legitime, să explice persoanelor menționate conținutul actului notarial, precum și drepturile și obligațiile lor, să-i avertizeze despre consecințele actelor notariale îndeplinite, contrar dispozițiilor art. 50 alin. (2) al Legii menționate, conform căror: persoanele care desfășoară activitatea notarială are obligația de a explica părților sensul și importanța proiectului actului juridic și de a verifica conformitatea conținutului lui cu intențiile reale ale părților și dacă nu este în contradicție cu legislația, a întocmit declarația cu nr. 5813 în care fals a indicat, că Irina Rotari care în realitate este bunica minorei, i-ar fi mamă și i-ar permite ieșirea din R.Moldova fiind însoțită de Lilia Budurin.

În aceeași zi, 11.07.2013, Petru Dragan continuând acțiunile infracționale, a achitat din cont propriu, suma necesară pentru perfectarea declarației notariale menționate, precum și pentru procurarea îmbrăcămintei și produselor alimentare pentru minora Nicoleta Rotari, imbarcând-o pe ea și pe Lilia Budurin în automobilul cu n/î XXXXX și au fost transportate împreună cu alte persoane până la frontiera moldo-ucraineană.

Tot la 11.07.2013, Lilia Budurin continuând acțiunile infracționale, a scos-o ilegal din țară pe Nicoleta Rotari, însoțind-o și prezentând la punctele de trecere și control al frontierei moldo-ucrainești declarația nr. 5813 legalizată de notarul Eugenia Conoval, în care era fals indicat, că Irina Rotari, care în realitate este bunica acesteia, i-ar fi mama și-i permite ieșirea din R.Moldova.

În continuare, Nicoleta Rotari fiind însoțită de către Lilia Budurin a fost transportată de către Petru Dragan în localitatea Crîlovca, r-nul Novousmansk, reg. Voronej din F.Rusă, unde benevol a efectuat lucrări agricole, fără a fi exploatată prin muncă forțată.

Totodată, aflându-se fără supravegherea părinților ce nu cunoșteau locul aflării copilului minor și nu puteau să-și exercite drepturile prevăzute de art. 60 Codul familie, iar Lilia Budurin desemnată, prin declarația falsă nr. 5813 întocmită și legalizată de către notarul public Eugenia Conoval, fiindu-i însoțitor pe perioada

călătoriei, nu i-a asigurat supravegherea suficientă, iar în circumstanțe nestabilite i-au fost cauzate leziuni corporale grave, ce au dus la decesul ei.

Constatând ca fiind dovedite faptele supra menționate, instanța de apel pe lângă cumulul probelor administrate la caz, a menționat că, în doctrina penală, obiectul juridic special al infracțiunii prevăzută la art. 207 Cod penal, îl constituie relațiile sociale cu privire la ieșirea legală de pe teritoriul R. Moldova a copiilor minori, cu aflarea lor în străinătate în condiții de legalitate, latura obiectivă manifestându-se prin fapta prejudiciabilă realizată prin acțiunea de scoatere a copilului din țară și inacțiunea de abandonare a lui în străinătate, prin strămutarea (trecerea) lui de facto și în mod ilegal peste frontiera de stat a R. Moldova într-o oricare altă țară străină, prin mijloace sau metode diferite, inclusiv acte false și în primul rând actele de identitate.

De altfel, declarațiile lui Petru Dragan și Lilea Budurin depuse la faza urmăririi penale și susținute de ei la judecarea în fond a cauzei penale, conform procedurii stabilite de art. 364¹ Cod de procedură penală, prin care fiecare din ei încearcă să-și diminueze rolul activ în scoaterea ilegală a minorei Nicoleta peste frontiera de stat a RM în baza unei declarații cu date false referitor gradul de rudenie dintre persoana ce a consemnat-o și minora vizată sub nr. 5813, întocmită de către notarul public Eugenia Conoval, contravin împrejurărilor reținute de către instanță în conținutul sentinței de condamnare a lor din 03.02.2016, ce a devenit definitivă, având puterea lucrului judecat.

La fel și declarațiile făcute de către Irina Rotari la faza urmăririi penale confirmă caracterul abuziv al acțiunilor întreprinse de către notarul public Eugenia Conoval la eliberarea declarației nr. 5813, în care greșit a indicat, acordul manifestat de ea în calitate de mama, la ieșirea din țară a fiicei minore cu însoțitoarea Lilia Budurin, fără a-i explica conținutul actului notarial întocmit în limba rusă pe care nu o posedă și cunoscând cu certitudine, că părinții acestei se află la muncă în străinătate, solicitanta neavând împuterniciri legale de a își manifesta acordul scoaterii nepoatei minore din țară.

Totodată, în sensul pct. 2 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, nr. 125 din 18.02.2013 prin act de identitate se subînțelege documentul oficial, eliberat de autoritatea competentă ce atestă identitatea, statutul juridic și, după caz, domiciliul sau reședința titularului.

La fel prin acte de identitate, în contextul infracțiunii specificate la art. 207 Cod penal, se are în vedere inclusiv și declarația legalizată notarial a reprezentantului legal al minorului care iese din R. Moldova privind desemnarea însoțitorului lui; falsul cărei se poate manifesta prin consemnarea ei în locul unei alte persoane; în calitate de

metode la săvârșirea infracțiunii figurând: scoaterea copiilor din țară în lipsa unor documente obligatorii sau cu folosirea unor documente nule, etc, lista de căi ilegale având un caracter exemplificativ, contând doar ca scoaterea copilului din țară să aibă un caracter ilegal. Fiind o infracțiune formală, ea se consideră consumată fie din momentul trecerii de facto a copilului peste frontiera de stat a R. Moldova, fie din momentul părăsirii copilului pe teritoriul unui stat străin, atunci când făptuitorul nu intenționează să-l readucă pe teritoriul R. Moldova.

Aceleași cerințe referitor la condițiile de scoatere a minorilor din țară sunt stipulate și la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 269 din 09.11.1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, potrivit căror minorii au dreptul de a ieși și de a intra în Republica Moldova numai însoțiți de unul dintre reprezentanții lor legali sau de un însoțitor, desemnat prin declarație de către reprezentantul legal a cărui semnătură se legalizează notarial, conform alin. (1) art. 42 din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08.11.2012, potrivit cărei la îndeplinirea actului notarial, se stabilește identitatea persoanei care solicită îndeplinirea acestui act sau a mandatarului ei, prevederile art. 19 lit. b) din Lege obligându-l pe notar să acorde persoanelor fizice și juridice asistență în exercițiul drepturilor și în ocrotirea intereselor lor legitime, explicându-le conținutul actului notarial, precum și drepturile și obligațiile lor, avertizându-i despre consecințele actelor notariale îndeplinite, precum și de a le explica conform art. 50 alin. (2) sensul și importanța proiectului actului juridic, verificându-i conformitatea conținutului, cu intenția reală ale părților și dacă nu este în contrară legislației.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prin aplicarea în declarația nr. 5813 a girului stabilit, notarul Eugenia Conoval a legalizat corespunderea semnăturii solicitantei Irina Rotari cu cea din actul ei de identitate, după cum o cer prevederile art. 68 alin. (1) Cod penal, însă aceasta împrejurare susținută de apărare, preluată și reținută de către instanța de fond ca temei de achitare, nu exclude obligativitatea ei de a identifica gradul de rudenie dintre solicitant și copilul referitor la care se acceptă ieșirea din țară cu însoțitor, prin constatarea împuternicirilor de care solicitantul dispune în calitate de părinte sau tutor, în calitate de care ar putea fi recunoscută și bunica, fapt ce în speță nu avuse loc.

Instanța de apel a menționat că, la caz nu se contestă modalitatea în care urmează a fi întocmite declarațiile de ieșire a minorilor din țară conform nomenclatorului anexat la f.d. 177-179 vol. IV, precum și modelul de gir aplicat pe ele, stabilit prin Ordinul Nr. 448 cu privire la aprobarea girurilor de autentificare și a certificatelor notariale (f.d. 180-181 v.IV), prin care notarul confirmă numai dacă semnătura aparține persoanei ce a semnat-o, fără certificarea faptelor expuse în

înscris, aceasta însă nu înlătură obligația notarului de a verifica dacă persoana ce consemnează declarația din numele părintelui, cade sub incidența art. 60 Codul familiei, ce i-ar permite expunerea acordului de ieșire din țară a propriului copil minor, întru excluderea scoaterii abuzive și ilegale a minorilor din țară de către oricare alte persoane ce nu posedă aceste drepturi.

Pe când, după cum s-a menționat mai sus, din conținutul declarației nr. 5813, întocmită pe un formular, a cărui tip este stabilit de nomenclatorul prezentat de notarul public Eugenia Conoval, rezultă că Irina Rotari a acceptat ieșirea din țară a fiicei sale Nicoleta Rotari, consemnând-o în locul părintelui, fapt certificat de notar prin girul aplicat.

Respectiv, împrejurările expuse de Irina Rotari referitor la procedura liberării declarației, exclud totalmente faptele menționate de cei doi martori ai apărării Mihaela Tozlovan și Natalia Parascarencu referitor la versiunea în care acest act a fost pregătit și legalizat de către notar, iar perfectarea în aceeași zi de către Petru Dragana procurii pe mijlocul de transport, doar îi confirmă rolul activ și înțelegerea pe care a avut-o cu Eugenia Conoval în liberarea declarației.

Referitor la folosirea intenționată de către Eugenia Conoval în calitate de persoană publică a situației de serviciu, cu cauzare de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor fizice, ca calificative a infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a menționat că la pct. 90 din Hotărârea Curții Constituționale Nr. 33 din 07.12.2017, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal (abuzul de putere sau abuzul de serviciu), Curtea a reținut, că având în vedere specificul dreptului penal, răspunderea penală pentru infracțiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu nu poate interveni pentru orice încălcare de către persoanele publice a atribuțiilor de serviciu fără a da o justă apreciere caracterului actului normativ din care emană, fiind necesar un anumit raport de proporționalitate între caracterul actului normativ în care se regăsește atribuția de serviciu a persoanei publice și comportamentul prin care atribuția în cauză se încalcă și îmbracă forma ilicitului penal, or pentru aplicarea normei penale în calitate de ultim resort, noțiunea „situația de serviciu” din elementul material al infracțiunii „abuz de putere sau abuz de serviciu” de la art. 327 Cod penal, trebuie analizată doar prin raportare la atribuțiile de serviciu acordate prin lege. La fel în pct. pct. 109-110 Curtea a menționat că, legea penală nu conține criterii clare, previzibile și accesibile pentru aprecierea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, lipsa cărora determină organele judiciare de a aprecia impactul concret al acțiunilor persoanelor asupra unei valori abstracte, protejate de legea penală, precum

este „interesul public”. În cauza *Liivik v. Estonia*, Curtea Europeană a reținut că criteriile utilizate de instanțele naționale pentru a stabili că reclamantul a cauzat un prejudiciu „considerabil intereselor statului” în calitate de funcționar public de rang înalt și că acțiunile sale au fost incompatibile cu „interesul general al justiției” - erau prea vagi. Curtea Europeană nu a fost convinsă că persoana ar fi putut să prevadă în mod rezonabil riscul de a fi acuzat și condamnat pentru faptul că prin acțiunile sale a provocat daune semnificative intereselor statului, din motiv că norma penală implica utilizarea unor noțiuni largi și criterii de natură vagă, încât dispoziția penală nu corespundea calității legii cerute în sensul Convenției, în ceea ce privește efectele sale de claritate și previzibilitate, iar al pct. 112 Curtea constată că instanța de judecată la individualizarea răspunderii penale și pedepsei penale este obligată să stabilească cu certitudine urmările prejudiciabile ale infracțiunii incriminate inculpatului, or, potrivit art. 7 alin. (1) din Codul penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Ulterior, printr-o altă Hotărâre nr. 22 din 01.10.2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave), Curtea a reiterat, că având în vedere faptul că norma contestată este aplicabilă în privința tuturor persoanelor publice și nu de o manieră dedicată unei anumite activități profesionale, gradul de previzibilitate al legii trebuie apreciat în lumina standardului „experienței juridice obișnuite”, remarcând faptul, că nu există niciun text normativ care ar defini noțiunea de „urmări grave”, utilizată în articolul 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice gravitatea urmării prejudiciabile, existând riscul ca gravitatea să fie apreciată în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale.

În prezenta speță, acțiunile inculpatei la fel au fost încadrate de către acuzare la alin. (2) lit. b) art. 327 Cod penal, ce prevede răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu soldat cu urmări grave, referitor la care similar pot fi aplicate constatările Curții Constituționale menționate în Hotărârea nr. 22 din 01.10.2018, concluzionându-se caracterul imprecis și abstract a respectivei noțiuni, reținută în învinuirea adusă inculpatei, ce nu are un înțeles exact, acordând o posibilitate de interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului, ceea ce este contrar jurisprudenței CtEDO expusă în cauza *Prigală v. Republica Moldova* din 13.02.2018, aducând atingere prevederilor art. 7 din Convenția Europeană, motiv pentru care întru excluderea insecurității juridice în care s-ar afla Eugenia Conoval, instanța de apel a conchis necesar de a dispune încadrarea acțiunilor ei la art. 327 alin. (1) Cod

penal, constatându-i în acțiuni folosirea intenționată în calitate de persoană publică a situației de serviciu, cu cauzare de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanei fizice, la care se referă inviolabilitatea legată de dreptul la viață, la integritate fizică și psihică, dreptul la libera circulație, etc.

La aprecierea caracterului considerabil al daunei nepatrimoniale, cauzată de către persoana publică, ca efect al comiterii abuzului de putere sau abuzului de serviciu, instanța de apel a ținut cont de criteriul, prevăzut la alin. (2) art. 126 Cod penal ce stipulează, că în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege se va ține cont de gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ce în prezenta speță după cum s-a menționat mai sus, se referă la inviolabilitatea legată de dreptul la viață, la integritate fizică și psihică, dreptul la libera circulație, iar în cazul copiilor minori și cel de protecție din partea statului.

Potrivit doctrine penale, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 327 alin. (1) Cod penal include trei semne: fapta prejudiciabilă, exprimată în acțiunea sau inacțiunea de folosire a situației de serviciu; urmările prejudiciabile survenite prin cauzarea daunelor în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cu legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile survenite, care în opinia Colegiului pe deplin se atestă în cazul din speță, în care prin acțiunile ce decurg din atribuțiile de serviciu ale notarului public Eugenia Conoval și care sunt în limitele competenței ei de serviciu, din rândul celor descrise în învinuirea formulată, minorei Nicoleta Rotari i-au fost cauzate daune considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege prin scoaterea ei ilegală din țară, fără consimțământul părinților, cu urmările prejudiciabile survenite. Respectiv, fiind o infracțiune materială, ea s-a consumat din momentul producerii daunelor în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege a minorei Nicoleta Rotari.

Astfel, constatând ca fiind dovedite faptele prejudiciabile comise de către inculpata Eugenia Conoval, instanța de apel a indicat prevederile art. 332 alin. (1) și 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și a dispus încetarea procesului penal în privința ei pe art. 42 alin. (5), 207 și 327 alin. (1) Cod penal în legătură cu expirarea termenilor de prescripție stipulați la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, or, de la data comiterii acțiunilor prejudiciabile, a expirat termenul de prescripție pentru atragerea la răspundere penală, stabilit de legiuitor, păstrând neschimbate dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictive.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea

deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță într-un alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor, procurorul susține că, decizia instanței de apel este una ilegală, or, aceasta eronat a aplicat prevederile art. 60 Cod penal, care prevede prescripția tragerii la răspundere penală.

Astfel, recurentul indică că, conform sancțiunii prevăzute de art. 207 Cod penal, fapta infracțională se pedepsește de la 2 la 6 ani și se califică ca o infracțiune gravă, respectiv de la data comiterii faptei infracționale nu a expirat termenul de prescripție prevăzut de art. 60 Cod penal, și anume, 15 ani.

De asemenea, procurorul menționează că, instanța de apel a interpretat greșit hotărârea Curții Constituționale, or, în hotărârea menționată, Curtea s-a expus doar asupra constituționalității sintagmei „*urmări grave*”.

5.1. Împotriva deciziei instanței de apel declară recurs ordinar avocatul Vasile Ceban în numele inculpatei, care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor, apărătorul susține că, instanța de apel a pronunțat o decizie neîntemeiată, or, condamnămnd-o pe inculpată de comiterea infracțiunii în participație, în calitate de complice, instanța de apel nu a dat o motivare explicită în acest sens.

De asemenea, avocatul indică că, instanța de apel prin condamnarea inculpatei și-a asumat rolul de acuzator, or, învinuirea înaintată inculpatei nu este una clară, concretă și previzibilă.

Totodată, recurentul menționează că, condamnarea inculpatei de către instanța de apel este bazată doar pe presupuneri, ceea ce contravine art. 7 Cod de procedură civilă, cât și jurisprudenței Curții Europene.

În rest, avocatul susține dezacordul cu aprecierea probelor de către prima instanță, indicând că instanța a apreciat unilateral probele în defavoarea apărării.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia avocatului Vasile Ceban în numele inculpatei expusă în referință prin care se solicită inadmisibilitatea recursului declarat de către procuror ca fiind vădit neîntemeiat, Colegiul penal lărgit constată că, acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

În prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată că și-a găsit confirmarea temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, indicat de către părți și anume: cazul când instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În acest sens, Colegiul penal lărgit remarcă că, la pronunțarea deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a admis o eroare prin faptul că, greșit a aplicat prevederile art. 60 Cod penal, dispunând liberarea de răspundere penală a inculpatei în legătură cu expirarea termenului de prescripție și încetarea procesului penal în această parte, or, instituția prescripției tragerii la răspundere penală prevăzută de articolul menționat mai sus, stipulează că *„persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: a) 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare; b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave; c) 15 ani de la săvârșirea unei infracțiuni grave; d) 20 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave; e) 25 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni excepțional de grave”*.

Raportând prevederile de mai sus la speța dată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze dispozițiile art. 16 Cod penal, și anume alin. (3)-(4) incidente la această cauză penală, care stipulează că, se consideră infracțiuni mai puțin grave faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv, iar, infracțiuni grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 12 ani inclusiv.

Așadar, inculpata a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 207, 327 alin. (1) Cod penal, în acest sens Colegiul penal reține că, sancțiunea indicată la art. 207 Cod penal prevede o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de la 2 la 6 ani, iar sancțiunea prevăzută la alin. (1) al art. 327 Cod penal prevede o pedeapsă cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Examinând materialele cauzei în raport cu motivele invocate în recursurile ordinare declarate, Colegiul penal lărgit constată că, infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (5), 207 Cod penal, încriminată inculpatei face parte din categoria celor grave, astfel ținând cont de prevederile indicate mai sus, instanța subliniază că nu este incidentă instituția prescripției tragerii la răspundere penală, în respectiva cauză penală.

Astfel, de la data comiterii faptei urmau să fi expirat termenul de 15 ani, or, fapta a fost comisă de către inculpată la data de 11 iulie 2013, simplul calcul matematic demonstrează că, instanța de apel prin aplicarea art. 60 Cod penal, a admis o eroare gravă de drept, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs ordinar.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit subliniază că, prescripția răspunderii penale constă în stingerea dreptului statului de a pedepsi și a obligațiunii infractorului de a suporta consecințele faptei sale, după trecerea unui anumit interval de timp prevăzut de lege de la data săvârșirii infracțiunii, indiferent dacă aceasta a fost sau nu descoperită ori infractorul-identificat.

Din considerentele menționate, Colegiul penal lărgit concluzionează că, eroarea comisă de către instanța de apel nu poate fi reparată de către instanța de recurs ordinar în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, însă existând temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel care a ignorat prevederile legislației în vigoare la judecarea cauzei, sub aspectul aplicării prevederilor art. 60 Cod penal „*instituția prescripției tragerii la răspundere penală*”, ce constituie temei prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit, să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios

legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să calculeze corect termenul prescripției de tragere la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți Andrei Formusatii și avocatul Vasile Ceban în numele inculpatei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2019, în cauza penală în privința inculpatei *Conoval Eugenia XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, publicată integral la **12 noiembrie 2019**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Maria Ghervas